

KINNITAN <i>Meeli Kaldma</i> 30 -10- 2007 MEELI KALDMA DIREKTOR

KINNITAN:

*(allkiri)**(ees- ja perekonnanimi)**(ametikoht)*

OHUTUSJUHEND PAGARILE Nr. 17.

1. SISSEJUHATUS

Käesoleva ohutusjuhendi tutvustamine (esmajuhendamine) töötajale toimub pärast töötaja tööle vormistamist ja sissejuhatava juhendamise läbiviimist tööandja määratud pädeva isiku poolt.

Töötaja täiendjuhendamine korraldatakse alljärgnevatelt juhtudel:

- uute töötavishoiu ja tööohutuse juhendite või õigusaktide kehtestamisel või kehtivate nõuete muutumisel;
- töökorralduse muutmisel või kui tema töös on olnud kolmest kuust pikem vaheaeg;
- tehnoloogia või töövahendite vahetamisel või uuendamisel;
- töötaja ümberpaigutamisel teisele tööle või tema tööülesannete olulisel muutumisel;
- kui töötaja rikkus tööohutusnõudeid, mis põhjustas või oleks võinud põhjustada tööõnnetuse;
- tööde või tegevuse puhul, mis ei kuulu töötaja töölepinguga määratud tööde või ametikohustuste hulka;
- kui struktuuriüksuse juht või töötaja ise peab seda vajalikuks;
- kui tööinspektor peab seda vajalikuks.

Täiendjuhendamise sisu ja mahu määrab tööandja.

Töötaja sissejuhatav, esma- ja täiendjuhendamine, väljaõpe ning töötaja iseseisvale tööle lubamine registreeritakse sellekohases päevikus või andmebaasis, kuhu märgitakse:

- juhendamise või väljaõppe kuupäev ja kestus;
- juhendatava ja juhendaja ees- ja perekonnanimi ning amet;
- struktuuriüksus, kuhu töötaja tööle suunati;
- täiendjuhendamise põhjus;
- töötajale tutvustatud juhendite ja õigusaktide nimetused;
- iseseisvale tööle lubamise kuupäev.

Töötaja kinnitab juhendamist, väljaõpet ning iseseisvale tööle lubamist oma allkirjaga.

Töötaja kohustused ja õigused.

Töötaja on kohustatud:

- osalema ohutu töökeskkonna loomisel, järgides töötavishoiu ja tööohutuse nõudeid;
- järgima tööandja kehtestatud töö- ja puhkeaja korraldust;

- läbima tervisekontrolli vastavalt kehtestatud korrale;
- kasutama ettenähtud isikukaitsevahendeid ning hoidma neid töökorras;
- tagama vastavalt väljaõppele ja tööandja antud juhistele, et tema töö ei ohustaks tema enda ega teiste elu ja tervist ega saastaks keskkonda;
- kohe teatama tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule õnnetusjuhtumist või selle tekkimise ohust, tööõnnetusest või tööülesande täitmist takistavast tervisehäirest;
- täitma tööandja, töökeskkonnaspetsialisti, töötervishoiuarsti, tööinspektori ja töökeskkonnavoliniku töötervishoiu- ja tööohutusosalase korralduse.

Töötajal on keelatud töötada alkoholi-, narkootilises või toksilises joores või psühhotroopse aine olulise mõju all.

Ohutusnõuete rikkumise korral kannab töötaja vastutust töötajate distsiplinaarvastutuse seaduse alusel.

Töötajal on õigus:

- nõuda tööandjalt töötervishoiu ja tööohutuse nõuetele vastavaid töötingimusi ning ühis- ja isikukaitsevahendeid;
- saada teavet töökeskkonna ohuteguritest, töökeskkonna riskianalüüsi tulemustest, tervisekahjustuste vältimiseks rakendatavatest abinõudest, tervisekontrolli tulemustest ja tööinspektori ettekirjutusest tööandjale;
- tõsise, ähvardava või vältimatu õnnetusohu korral peatada töö ning lahkuda oma töökohalt või ohtlikult alalt;
- keelduda tööst või peatada töö, mille täitmine seab ohtu tema või teiste isikute tervise või ei võimalda täita keskkonnohutuse nõudeid, teatades sellest viivitamata tööandjale või tema esindajale ja töökeskkonnavolinikule;
- nõuda tööandjalt arsti otsuse alusel enda üleviimist ajutiselt või alaliselt teisele tööle või oma töötingimuste ajutist kergendamist;
- nõuda enda üleviimist sobivale päevasele tööle, kui ööajal töötamine on isikule arsti otsuse alusel tervise tõttu vastunäidustatud ning tööandjal on võimalik töötajat vastavale tööle üle viia;
- saada tööst põhjustatud tervisekahjustuse eest hüvitist vastavalt Vabariigi Valitsuse kehtestatud korrale;
- pöörduda töökeskkonnavoliniku, töökeskkonnanõukogu liikmete, töötajate usaldusisiku ja asukohajärgse tööinspektori poole, kui tema arvates tööandja poolt rakendatavad abinõud ja antud vahendid ei taga töökeskkonna ohutust.

Töötaja tervisekontroll

Töötaja tervisekontroll viiakse läbi tööajal ja tööandja kulul.

Töötaja tervisekontroll algab esmase tervisekontrolliga tööle asumise esimese kuu jooksul ning edaspidi töötervishoiuarsti näidatud ajavahemiku järel, kuid mitte harvem kui üks kord 3 aasta jooksul.

Tervisekontrolli käigus täidab töötaja tervisekontrolli kaardil tervisedeklaratsiooni osa ja kinnitab andmete õigsust allkirjaga.

Töötervishoiuarst olles tutvunud tervisekontrolli alusdokumentidega ning töökohal töötaja töökeskkonna ja töökorraldusega, määrab vajalikud terviseuuringud, kaasates vajadusel eriarste.

Töötervishoiuarst kannab terviseuuringute tulemused tervisekontrolli kaardile, annab hinnangu töötaja tervises seisundile ning teeb otsuse töökeskkonna või töökorralduse töötajale sobivuse kohta.

Töötervishoiuarst teeb töötajale teatavaks tema terviseuuringute tulemused ja tervisekontrolli otsuse.

2. ÜLDNÕUDED.

- 2.1. Pagarina võib iseseisvalt töötada see, kes on saanud vastava väljaõppe.
- 2.2. Töötaja peab olema läbinud meditsiinilise tervisekontrolli.
- 2.3. Tööülesannet tohib asuda täitma alles siis, kui selleks on teada ohutud töövõtted.
Ohutusnõuete rikkumine võib põhjustada õnnetuse.
- 2.4. Mitte kasutada töövahendeid ega seadmeid, mille käsitlemist ei ole teile õpetatud.
- 2.5. Töökoht peab olema küllaldaselt valgustatud.
- 2.6. Tööruum (-koht) peab kahjulike ainete olemasolul olema varustatud ventilatsioonisüsteemiga, mis tagab normidele vastava õhuvahetuse ja kahjulike ainete eemaldamise töötsoonist.
- 2.7. Elektriseadmete eksploatatsioon peab toimuma kooskõlas kehtivate elektriõhutus eeskirjadega. Kaitsmete sulavpanused peavad vastama nominaalvoolu väärtustele.
- 2.8. Töötaja peab tundma ohutuid töövõtteid, käesolevat juhendit ja ettevõtte töösisekorraeeskirju.
- 2.9. Töötaja on kohustatud kandma ettenähtud tööriietust ja kasutama ettenähtud isikukaitsevahendeid.
- 2.10. Käesoleva juhendi nõuete mittetäitmisel süüdi olev tööline võetakse vastutusele seadusega ettenähtud korras.

3. ENNE TÖÖD

- 3.1. Riietu tööriietesse. Riietus peab olema puhas, vastama hügieeninõuetele. Tööriideid ei tohi kinnitada nõeltega, taskutes ei tohi hoida haaknõelu, klaas- ega teisi purunevaid või teravaid esemeid.
- 3.2. Pane jalga madala kontsaga, mugavad jalatsid. Sellega väldid libastumist ja jalgade väsimist.
- 3.3. Pähe pane peakatte nii, et pikad juuksed jääksid peakatte alla.
- 3.4. Vaata üle ja vajadusel korrasta töövahendid, seadmed ja töökoht.
- 3.5. Kontrolli vajalike töövahendite olemasolu ja korrasolekut.
- 3.6. Eemalda töökohalt kõik segav ja mittevajalik. Kontrolli, et vahekäigud oleksid vabad.
- 3.7. Veendu, et töökoht ja selle ümbrus on piisavalt valgustatud.
- 3.8. Mitmekesi töötamisel kooskõlastada tegevus ja märguanded.
- 3.9. Ettenägematute töetakistuste korral pöördu kohe töö juhi poole, tema äraolekul tööandja või tema esindaja poole.
- 3.10. Vahetult enne toiduainetega tegelemist pese töökohal käsi, puhasta küünealused. Vajadusel kasuta isikukaitsevahendeid.
- 3.11. Pea meeles, et töökoht on pidevat tähelepanu nõudev: kuumaga põletusohu (kuum pliit, -rasv, -õli, -vesi, lahtine leek vms.), elektrikahjustuse oht (maandamata-nullimata elektriseadmed, kahjustatud isolatsiooniga elektrijuhtmed jm.), libisemis- ja kukkumisoht (märjast, rasvast libe põrand, liikumisteed tõkestavad esemed, halvasti valgustatud tööruum jm.).

4. TÖÖ AJAL

4.1. Töötades elektriseadmetega (elektripliit, ahjud, pannid, vahustid, segajad jms.) pead täitma nende seadmete kasutamise juhendit, millega töötaja peab olema enne tööle asumist tutvunud.

Seadme võib sisse lülitada ainult selle korrasolekus veendunult.

4.2. Mittekorras elektriseade lülita vooluvõrgust välja ja pane silt "**Mitte kasutada**" ja teata kohe töö juhile, tema äraolekul tööandjale või tema esindajale. Mitte hakata seda ise remontima!

4.3. Kogu töötaja vältel pead hoidma oma töökoha korras, puhtana, põrand peab olema pidevalt kuiv.

4.4. Töötades kuumahjuga kasutada kindaid kuumade plaatide ajast võtmisel ja pead ei tohi ahju kallutada.

4.5. Keedunõult, kus aine (šokolaad vms.) keeb ning nõus on kuum aur, kaane maha võtmisele alusta tagant serva kergitamisega. Tõstnud tagumise kaane serva 10 - 15 cm kõrgusele, oota kuni aur väljub ja alles siis eemalda kaas nõult.

4.6. Seadmete voolujuhtivaid osi (vinnaklülititel, seinakontaktidel jms.) ega isoleerimata juhtmeid ei tohi puutuda.

4.7. Enne elektriseadmete puhastamist tuleb veenduda, et vool on neist välja lülitatud.

4.8. Masinate liikuvaid osi tohib puhastada alles pärast nende täielikku seiskumist.

Seadmetele või masinatele ei tohi asetada puhastusvahendeid ega muid esemeid.

4.9. Töötav seade tuleb seisata :

- avarii või õnnetusjuhtumi korral;
- kui seade vajab remonti või reguleerimist;
- juhtmete, maanduse mittekorrasolekul;
- seadme täitmisel või selle puhastamisel.

4.10. Keelatud on :

- iseseisvalt seadet remontida. Hooldustöid võib teha ainult oma kompetentsi ja kohustuste piires;
- puutuda seadmete voolujuhtivaid või liikuvaid, lõikavaid osi käte või töövahenditega;
- sihitult ruumides ringi liikuda ja minna kohtadesse, mis ei ole seotud tööga;
- jätta töötavaid seadmeid järelvalveta.

4.11. Töötades segajaga:

- jälgi, et seadmel oleksid olemas ja töötaksid kõik kaitseseadised, et katla kaan sulguks täielikult. **Ilma kaitsete ja kateteta töötamine on kategooriliselt keelatud!**

Keelatud on kaitselülitite blokeerimine!

- õnnetus- või hädaolukordade korral lülita seade välja kasutades selleks "STOP"-nuppu.

4.12. Töötades tükeldaja-ümardajaga:

- masina kange tohib töö ajal käsitseda ainult kahe käega, et vältida sõrmede, käte sattumist kokkusuruvate osade vahele;
- olla eriti ettevaatlik, jälgida, et ohtlikesse tsoonidesse ei satuks kaastöötajaid ega kõrvalisi isikuid.

4.13. Keelatud on eemaldada kaitsekatet muuks otstarbeks kui hooldus ja remonditööd!

- hooldus- ja remonditööd on lubatud teostada ainult eriaspetsialistidel;
- igasuguste hooldus- ja remonditööde, puhastamise ajaks peab masin olema vooluvõrgust välja lülitatud. Tuleb kinni pidada kõigist ohutusnõuetest kaitsemaks iseend ja kaastöötajaid võimalike vigastuste eest;
- jagamispea ja nugade puhastamine ilma selleks ettenähtud kaitsevahenditeta on keelatud. Kasutada plastmasskraapi. Peale puhastust õlitada noad ja pea toiduõliga. Mitte kasutada taimseid õlisid ega rasvu!

4.14. Töötades rullimismasinal:

- kasutada masinat ainult ettenähtud tööoperatsioonide täitmiseks, jälgides rangelt kasutus- ja ohutusnõudeid;
- kontrolli elektrisüsteemide korrasolekut. Vigastuste ilmnemisel teata sellest juhtkonnale, töö alustamine vigastatud seadmega on keelatud;
- keelatud on kaitsete, katete omavoliline eemaldamine;
- kaitsekatteid elektriliste lülitite ja liikuvate mehhaaniliste osade pealt tohib eemaldada ainult professionaalse personali poolt ja nad peavad olema tagasi paigaldatud enne masina töösse lubamist. Masinat on lubatud kasutada ainult täiskomplekteeritud kujul;
- igasuguste hooldus- ja remonditööde, puhastamise ajaks peab masin olema vooluvõrgust välja lülitatud. Tuleb kinni pidada kõigist ohutusnõuetest kaitsemaks iseend ja kaastöötajaid võimalike vigastuste eest;
- masinat võib vooluvõrku lülitada ainult pistiku abil, igasugused teised ühendused on keelatud!;
- perioodiliselt tuleb kontrollida, et taigna paiknemise ulatuses ei oleks lõtvunud kruvisid;
- masinat on keelatud kasutada ilma rullikute kaabitsaid kasutamata;
- keelatud on masina puhastamine vee pihustamise, kõrgsurvepuhastajaga või joaga puhastusmasinatega;
- masina osad, millel toimub taigna töötlemine ja mille pinnakate on kulunud tuleb koheselt välja lülitada;
- defektidega kaitseadeldised peavad olema koheselt vahetatud korralike vastu.

4.15. Töötades kerkekappide, küpsetusahjudega:

- kappe, ahjusid tohib kasutada ainult tootja poolt ettenähtud protseduurideks. Ei tohi küpsetada aineid, mis levitavad plahvatusohtlikke gaase;
 - tutvu põhjalikult tootja kasutusjuhendiga;
 - kontrolli küpsetusaluste (konteinerite) rataste korrasolekut;
 - kontrolli ventilatsioonisüsteemide, elektri- ja veesüsteemide, manomeetrite korrasolekut. Kui avastad rikkeid teata sellest kohe tööde juhile või tööandjale.
- Rikkis seadmetega töö alustamine on keelatud!**
- keelatud on siseneda kappi kui pöörlevad ahju osad, raamid või konteinerid ei ole täielikult peatunud;
 - keelatud on sulgeda ahju ust, kui keegi on ahjus;
 - ahjude uste avamisel olla eriti ettevaatlik ja kaitseta ennast ja kaastöötajaid kuumade aurude eest. Ära lähene ohtlikku kauguse enne esimeste aurukoguste välja paiskumist ja hajumist. Hoiu end sel ajal eemale;
 - ahju uste avamiseks, kuumade detailide (kergitus-, küpsetusalused, konteinerid, plaadid jms.) ahjust välja võtmiseks kasutada kuumuskindlaid kindaid, jälgi, et ei oleks paljaid kehaosi, mis võivad kuumade pindadega kokkupuutel saada põletada (käevarred jms.);

- ahjus sees olles ole eriti ettevaatlik, et mitte saada põletusi ega vigastusi teravate ahjuosadega kokkupuutel;
- teosta regulaarselt sinu kompetentsi kuuluvaid seadmete hooldus- ja puhastustöid ettenähtud tingimustel ja ohutusnõudeid järgides. Hooldus- ja remonditöid, mis kuuluvad erialaspetsialistide teostamisele on keelatud teostada;
- igasuguste hooldus- ja remonditööde, puhastamise ajaks peab masin olema vooluvõrgust välja lülitatud. Tuleb **kinni pidada kõigist ohutusnõuetest** kaitsemaks iseend ja kaastöötajaid võimalike vigastuste eest;
- keelatud on ahjude pesemine kõrgsurvepesu kasutades, ahjude sisemine veega puhastamine;
- kuumi klaasist osasid võib puhastada alles seejärel, kui klaasi temperatuur on alanenud vähemalt 60°C-ni;
- kerkekapi terasest osasid tuleb pühkida, kuivatada spetsiaalsete puhastusvahenditega, mis ei sisalda alkoholi ja abrasiivseid elemente. Kappi on keelatud puhastada veega;
- ohu- või hädasignaalide puhul lülita seade koheselt välja kasutades avarii- või stopplüliti.

4.16. Töötades leivaküpsetusahjuga:

- ahjuga võib töötada isik, kes on saanud vastava väljaõppe;
- kontrolli maanduse olemasolu ja kinnitust;
- mitte jätta vooluvõru lülitatud ahju järelevalveta;
- kasutada kuumakindla isolatsiooniga kindaid;
- ahju puhastamise, hoolduse ja remondi ajaks lülitada see vooluvõrgust välja;
- elektriaparatuuri hooldust võib teha ainult vastavat väljaõpet saanud isik.

4.17. Külmkirstu kasutamine:

- ärge katke kinni aparadi ventilatsiooniasasid;
- ärge asetage kuuma toitu külmkirstu;
- elektripirni vahetamiseks ja aparadi puhastamiseks ühendage toitejuhe seinakontaktist lahti;
- ärge hoidke vedelikke klaasnõudes külmkirstus: klaas võib puruneda;
- kontrollige maanduse korrasolekut.

4.18. Elektrilise soojaveeboileri kasutamine:

- enne suvalise hooldustöö alustamist tuleb boiler vooluvõrgust lahutada;
- kontrollige maanduse korrasolekut;
- boilerit ei tohi kunagi ilma veeta termoses pingestada!

4.19. Kõrgel töötamiseks kasutatagu korrasolevat treppredelit või redelit, mis on varustatud libisemist vältivate otsikutega. Kõrgel töötamiseks ei tohi ronida tünnidele, kastidele vms. juhuslikele alustele.

5. PÄRAST TÖÖD

5.1. Pese või puhasta ja pane kõik töövahendid selleks ettenähtud kohta.

5.2. Lülita elektriseadmed vooluvõrgust välja, lase neil maha jahtuda. Peale mahajahtumist puhasta neid nii, et järgmine vahetus saab kohe tööd alustada.

5.3. Korrasta ja pese töökoht.

5.4. Lülita välja töökohal (tööruumis) valgustus, sule uksed ja aknad.

5.5. Enne kojuminekut informeerige tööjuhti või tööandjat vahetuse aja tekkinud tööprobleemidest.

6. ERGONOOMIA

Tööd, mis on seotud rohke liikumisega ja lihaste venitamisega, tehakse enamasti püstiasendis. Igasuguse seisva töö juures tuleks vältida painutatud selga. Kui inimene kummardub ettepoole või ühele küljele, siis tema jala-, selja- ja ka õlalihased pidevalt pingul. Kui inimene end uuesti sirgeks ajab, tunneb ta seljas valu, just nagu selg oleks kõveras olekus kangeks jäänud. On võimatu kogu aeg pingevabalt seista, kui töö kõrgus ei ole õigesti valitud.

Töökõrgus on väga tähtis tegur. Kui see on ebaõigesti valitud, siis keha väsib väga kiiresti. Töökõrgus peab olema selline, et tööd saaks teha ilma selga painutamata ja õlgu õiges ja pingutamata asendis hoides.

Tööd tuleks teha käte loomuliku asendi juures, nii lähedal kehale kui võimalik.

Tööd, mis ei koorma lihaseid ja mida saab teha asukohta muutmata, tuleks teha istudes. Peab olema võimalik ulatuda kõikjale oma töökohas ilma, et end selleks üleliia venitada või painutada.

Hea istumisasend tähendab, et inimene istub sirgelt töö lähedal. Töölaud ja -tool peavad olema konstrueeritud selliselt, et tööpind oleks peaaegu küünarvartega ühel kõrgusel, selg sirge ja õlad lõdvestatud asendis.

7. TEGUTSEMINE ÕNNETUSOHU JA TULEKAHJU KORRAL

Töötajad peavad tõsise ja ähvardava õnnetusohu korral võtma tarvitusele abinõud vastavalt oma teadmiste ja kättesaadavatele tehnilistele vahenditele võimalike tagajärgede vältimiseks ka sellisel juhul, kui vahetu ülemusega ei ole võimalik kohe ühendust saada.

Tõsise ja vältimatu ohu korral peavad töötajad töökohalt lahkuma kiirelt ja ohutult. Tõsise ja vältimatu ohu korral oma töökohalt või ohtlikult alalt omavoliliselt lahkunud töötajat ei tohi selle eest karistada ega asetada ebasoodsasse olukorda.

Tulekahju tekkimisel tuleb tagada inimeste ohutus ja nende kiire evakueerimine või päästmine ohustatud alast.

Tulekahju avastanud isik on kohustatud:

- teatama viivitamatult häirekeskusele (telefonil 112), kus tulekahju on puhkenud ja mis põleb ning nimetama oma perekonnanime ja teate andmiseks kasutatava telefoninumbri ning vastama päästetöötaja esitatud küsimustele;

- hoiatama ohtu sattunud inimesi;

- sulgema ukсед ja aknad ning välja lülitama ventilatsiooni, tõkestamaks tule levikut;

- võimaluse piires asuma tuld kustutama.

Tulekustutus- ja päästemeeskonna sündmuskohale saabumisel informeerib tulekahju avastanud isik või objekti valdaja esindaja meeskonna juhti:

- tulekahju tekkekohast ja ulatusest;

- võimalikust ohust inimestele;

- muudest tulekahjuga kaasnedes võivatest ohtudest (plahvatused, ohtlikud kemikaalid, elektriseadmed jms).

8. ESMAABI

Iga töötaja peab enne tööle asumist olema tutvunud esmaabi andmise juhendiga.

Kõige olulisem on tegutseda rahulikult ja läbimõeldult.:

- püüda välja selgitada kannatanu seisukord
- raske tööõnnetuse puhul helistada koheselt hädaabinumbril **112**;
- olemasolevate võimaluste piires anda kannatanule abi,
- vajadusel seisata ohtlikud seadmed, välja lülitada elektrivool jne.

Juhul kui töötajal ei ole piisavalt teadmisi esmaabi andmises, siis oodata kuni saabub selleks väljaõpetatud töötaja või kiirabi.

NB! Ebaõigete esmaabi võtete kasutamine võib kannatanu seisundit veelgi raskendada.

9. KASUTATUD KIRJANDUS JA KEHTIVAD ÕIGUSAKTID

1. Töötervishoiu ja tööohutuse seadus (RT I 1999, 60, 616; 2000, 55, 362; 2001, 17, 78; RT I 2002, 47, 297; RT I 2002, 63, 387; RT I 2003, 20, 120 RT I 2004, 54, 389)
2. Tegevusaladele esitatavad töötervishoiu tööohutus ja nõuded (RT I 1999, 100, 881)
3. Töövahendi kasutamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded (RT I 2000, 4, 30; RT I 2003, 89, 596)
4. Töötajate tervisekontrolli kord (RTL 2003, 56, 816)
5. Tuleohutuse üldnõuded (RTL 2000, 99, 1559; RTL 2004, 100, 1599)
6. Töötervishoiu- ja tööohutusala väljaõppe ja täiendõppe kord (RTL 2000, 136, 2157)
7. Raskuste käsitsi teisaldamise töötervishoiu ja tööohutuse nõuded (RTL 2001, 35, 468)